

Received: 9 May 2023

Revised: 26 October 2023

Accepted: 8 November 2023

การสร้างสรรค์นาฏศิลป์ไทย ชุด สียะตราทรงเครื่อง CREATIVE THAI DANCE: SRI YA TRA SONGKREUNG

พรรณพัชร วิชาวาสดี^{1*}
Pannapat Wichasawat^{1*}

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อหารูปแบบและแนวคิดที่ได้หลังจากการสร้างสรรค์นาฏศิลป์ โดยใช้รูปแบบงานวิจัยเชิงคุณภาพและงานวิจัยเชิงสร้างสรรค์ที่มีการศึกษาข้อมูลจากเอกสารทางวิชาการ แบบสอบถาม การสัมภาษณ์ การสังเกตการณ์ การสนทนากลุ่ม การสร้างมาตรฐานในการยกย่องบุคคลต้นแบบทางด้านนาฏศิลป์ และประสบการณ์ส่วนตัวของผู้วิจัย ซึ่งนำข้อมูลมาตรวจสอบวิเคราะห์ สังเคราะห์ และสร้างสรรค์ผลงานนาฏศิลป์ไทย ชุด สียะตราทรงเครื่อง

ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบของนาฏศิลป์สร้างสรรค์ในครั้งนี้แบ่งออกเป็น 7 องค์ประกอบ คือ 1) การออกแบบบทการแสดง นำบทประพันธ์จากการแสดงละครใน เรื่องอิเหนา พระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย ตอนโสกันต์สียะตรา มาดัดต่อและเรียบเรียงเป็นบทการแสดงขึ้นใหม่ตามฉันทลักษณ์กลอนบทละคร 2) การคัดเลือกนักแสดง คัดเลือกจากทักษะพื้นฐานทางด้านนาฏศิลป์ไทย (ละครพระ) 3) การออกแบบลีลานาฏศิลป์ ใช้ลีลานาฏศิลป์ไทยซึ่งมีลักษณะเป็นการรำตีบทตามคำร้อง 4) การออกแบบเครื่องแต่งกาย ได้รับแรงบันดาลใจจากเครื่องทรงที่ปรากฏในพระราชนิพนธ์โสกันต์แล้วนำมาสร้างสรรค์ 5) การออกแบบอุปกรณ์ประกอบการแสดง ออกแบบจากขั้นตอนของการรำลงทรงโทน 6) การออกแบบดนตรีประกอบการแสดงใช้หลักในการบรรจเพลงทั้งหมด 3 ประการใช้วงปี่พาทย์ไม้มวม และ 7) การออกแบบพื้นที่การแสดง แบ่งพื้นที่เวทีออกเป็น 3 ส่วน ออกแบบตามขั้นตอนการแสดงกระบวนการรำลงสร

¹ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

¹ Faculty of Humanities & Social Sciences Phranakhon Rajabhat University

* Corresponding author e-mail: phan_naphat@hotmail.com

นอกจากนี้ผู้วิจัยได้คำนึงถึงแนวคิดที่ได้หลังจากการสร้างสรรค์นาฏศิลป์ 3 ประการ คือ 1) การคำนึงถึงการสื่อสารกับคนในสังคม 2) การคำนึงถึงความคิดสร้างสรรค์ในงานนาฏศิลป์ไทย และ 3) การคำนึงถึงการใช้สัญลักษณ์ในการสร้างสรรค์นาฏศิลป์ไทย ทั้งนี้การวิจัยในครั้งนี้เป็นการรวบรวมองค์ความรู้ทางด้านนาฏศิลป์มาบูรณาการร่วมกับศาสตร์แขนงอื่น ๆ ซึ่งเป็นความก้าวหน้าทางวิชาการในการสร้างสรรค์ผลงานทางด้านนาฏศิลป์ ตลอดจนเป็นแนวทางในการต่อยอดและพัฒนาผลงานนาฏศิลป์ต่อไปในอนาคต

คำสำคัญ: สียะตรา; พระราชพิธีโสกันต์; อิเหนา

Abstract

The objective of this research is to explore the styles and concepts that emerged after the creation of Thai dance. This research is qualitative and creative research utilizing textual analysis, questionnaire, interview, observation, seminar on information media, criteria for honoring role models in performing arts, and the researcher's personal experience. The collected data were investigated, analyzed, and synthesized to be used as a reference to create the Thai dance named "Sri Ya Tra Songkreung".

The findings indicated that the pattern of this creative Thai dance was divided into 7 elements including 1) the performance's script design was adapted from the compositions from the play "Inao", the royal composition in the King Buddha Lertla Naphalai in the episode of "Sokan Siyatra to create a new play in accordance with the poetry of the play. 2) the actors were selected based on their basic skills in Thai dance. 3) the dance design was created following Thai dance with the feature of a rhythmic dance by lyrics. 4) the costume was designed based on the royal's ancient tonsure traditions. 5) the props were designed by the process of Longsongtone or taking a bath and dressing dance. 6) the music was designed with 3 main principles of music using the Piphat Mai Nuam band. 7) the stage design was divided into 3 parts following Longsongtone or taking a bath and dressing dance.

In addition, the researcher considered of 3 concepts after the Thai dance creation, namely 1) consideration of communication with the society, 2) consideration of creativity in Thai dancing arts, and 3) consideration of symbols usage in Thai dancing arts. In this regard, this research study is considered the collection of knowledge in the field of dance being integrated with other fields of science. It is, therefore, considered an academic progress in Thai dance creation that can be applied as a guideline for the further development of Thai dancing in the future.

Keywords: Sri Ya Tra; royal's ancient tonsure traditions; Inao

1. บทนำ

ขนบธรรมเนียมประเพณี หรือพิธีกรรมต่าง ๆ ที่มาจากความเชื่อและวิถีปฏิบัติของคนในสังคมที่มีมาอย่างยาวนาน จนเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมที่แสดงถึงเอกลักษณ์ของความเป็นชาติไทย เช่น ค่านิยมการไว้ผมจุกและพิธีโกนจุกที่แสดงถึงวิถีชีวิตของคนไทยในโบราณสมัยที่เปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลาวิถีปฏิบัติของคนไทยทุกระดับ ทั้งชนชั้นสามัญไปถึงเจ้านายในราชสำนักทั้งปวงต่างไว้ผมจุกและโปรดให้ตั้งพระราชพิธีโสกันต์ หรือเศกกันต์ ล้วนมีรากฐานมาจากศาสนาพราหมณ์-ฮินดู ต่อมาถูกปรับให้เข้ากับศาสนาพุทธ พระราชพิธีโสกันต์เป็นพิธีที่สำคัญของพระบรมวงศานุวงศ์ถือเป็นพิธีมงคลที่ยิ่งใหญ่ที่สุดของเด็กไทยในสมัยก่อน เมื่อเด็กมีอายุครบตามกำหนด โหรหลวงจะดูฤกษ์ยามเพื่อกำหนดวันเวลาที่จะเริ่มพระราชพิธีโสกันต์ ซึ่งจะมีพิธีสงฆ์และพิธีพราหมณ์มีระเบียบแบบแผนที่ค่อนข้างละเอียด จัดขึ้นหลายวันเป็นพระราชพิธีที่สำคัญจัดขึ้นอย่างยิ่งใหญ่ โบราณสมัยนิยมให้บุตรธิดาไว้ผมจุกตามคติความเชื่อจนเด็กโตก็จะกระทำพิธีโกนจุกเป็นพิธีมงคลตามแบบโบราณสมัยที่มีการสืบทอดต่อ ๆ กันมา จากเหตุผลที่ได้กล่าวมา ผู้สร้างสรรค์ศึกษาพระราชพิธีโสกันต์และบทละครใน เรื่อง อิเหนา ในพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย รัชกาลที่ 2 มาเรียบเรียงขึ้นใหม่และสร้างสรรค์การรำเดี่ยวอวดฝีมือของตัวละครพระ ชุต สียะตราทรงเครื่อง ซึ่งเป็นการแสดงที่บรรยายการอาบน้ำแต่งตัวของตัวละครสียะตรา มีการถ่ายทอดกระบวนการทำรำอาบน้ำและแต่งตัวอย่างประณีต นำเสนอในรูปแบบนาฏศิลป์ไทยแนวอนุรักษ์ นอกจากนี้การแสดงชุดนี้ยังสร้างสรรค์โดยใช้องค์ความรู้แนวคิดและทฤษฎีในปัจจุบันมาต่อยอด ทำให้เกิดการแสดงสร้างสรรค์ไทยแนวอนุรักษ์ชุดนี้ขึ้น

ในฐานะที่ผู้วิจัยมีประสบการณ์อยู่ในวงการที่เกี่ยวข้องกับศิลปะการแสดงมาระยะหนึ่ง ได้มีความคุ้นเคยกับหัวข้อของงานสร้างสรรค์ทางนาฏศิลป์จำนวนมาก แต่ยังมีผลงานสร้างสรรค์ที่เกี่ยวข้องกับพระราชพิธีโสกันต์และที่สำคัญการแสดงงานนาฏศิลป์ไทยสร้างสรรค์ในประเทศไทยยังขาดความเป็นวิชาการที่มีการอธิบายถึงกระบวนการสร้างสร้งงานอย่างมีขั้นตอน การนำเสนอผลงานการสร้างสร้งทางศิลปะการแสดงจะต้องมีการอธิบายถึงขั้นตอน กระบวนการสร้างสร้งงานอย่างลึกซึ้ง เพื่อเพิ่มความน่าเชื่อถือถึงการนำเสนอประเด็นใหม่ของงานวิจัย และแสดงให้เห็นถึงความก้าวหน้าทางวิชาการ อันจะเป็นประโยชน์ในอนาคตของการพัฒนาองค์ความรู้ทางด้านศิลปะการแสดง และนาฏศิลป์ให้ก้าวหน้าต่อไป

2. วัตถุประสงค์

- 2.1 เพื่อค้นหารูปแบบในการสร้างสร้งงานนาฏศิลป์ไทย ชุด สียะตราทรงเครื่อง
- 2.2 เพื่อค้นหาแนวคิดที่ได้หลังจากการสร้างสร้งงานนาฏศิลป์ไทย ชุด สียะตราทรงเครื่อง

3. สมมติฐานของการวิจัย

รูปแบบและแนวคิดที่ได้หลังจากการสร้างสรรค์นาฏศิลป์ไทย ชุด สียะตราทรงเครื่อง เป็นอย่างไร

4. ขอบเขตของงานวิจัย

การสร้างสรรค์ครั้งนี้มุ่งศึกษาและสร้างสรรค์การแสดง จากพระราชพิธีโสกันต์และการศึกษาบทพระราชนิพนธ์ละครใน เรื่อง อิเหนา ตอนโสกันต์สียะตรา ในพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย รัชกาลที่ 2 มาเรียบเรียงบท บรรจุเพลงประดิษฐ์ทำร่าตามจารีตในรูปแบบนาฏศิลป์ไทยแนวอนุรักษ์

5. วิธีดำเนินการวิจัย

ในงานวิจัยเรื่อง การสร้างสรรค์นาฏศิลป์ไทย ชุด สียะตราทรงเครื่อง ผู้วิจัยออกแบบงานวิจัยโดยใช้การวิจัยเชิงสร้างสรรค์และวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งมีวิธีการดำเนินการวิจัยดังต่อไปนี้

5.1 เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

5.1.1 ศึกษาข้อมูลเชิงเอกสารจากหนังสือ ตำรา เอกสารและบทความวิชาการต่าง ๆ หลักการสร้างผลงานทางด้านนาฏศิลป์ไทย ตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยข้อมูลที่รวบรวมได้ผู้วิจัยจัดแบ่งข้อมูลตามประเภทลักษณะของเนื้อหา

5.1.2 ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ การสัมภาษณ์มีทั้งการสัมภาษณ์แบบเดี่ยว และการสัมภาษณ์แบบกลุ่มใช้คำถามแบบปลายเปิด 1) บุคคลทั่วไป สัมภาษณ์แบบเจาะจงเลือกบุคคลที่มีประสบการณ์เกี่ยวกับนาฏศิลป์ไทย 2) การสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้แบ่งกลุ่มผู้ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยไว้ 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มผู้ที่เกี่ยวข้องกับนาฏศิลป์ไทย บทละคร และพระราชพิธีโสกันต์ และกลุ่มผู้ที่เกี่ยวข้องด้านการสร้างสรรค์นาฏศิลป์ไทย 3) ผู้เชี่ยวชาญทางด้านนาฏศิลป์ไทย สัมภาษณ์รายบุคคลและกลุ่ม

5.1.3 ข้อมูลจากการสัมมนา การเรียนรู้ประสบการณ์ ทัศนะของผู้เชี่ยวชาญ ผู้ทรงคุณวุฒิ นำข้อมูลแนวคิดมาใช้ในการสร้างสรรค์นาฏศิลป์ต่อไปโดยผู้วิจัยได้เข้าร่วมการสัมมนาดังนี้ การเข้าร่วมอบรมเชิงปฏิบัติการ การสร้างสรรค์ผลงานด้านนาฏศิลป์ ในระหว่างวันที่ 20 - 21 กรกฎาคม พ.ศ. 2565 ณ อาคาร 3 คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร โดยมีผู้ทรงคุณวุฒิที่เชี่ยวชาญในศาสตร์ต่าง ๆ เข้าร่วมให้ความรู้

5.1.4 สืบสารสนเทศอื่น ๆ ผู้วิจัยได้ศึกษาสื่อสารสนเทศอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการสร้างสรรค์นาฏศิลป์ไทย ชุด สียะตราทรงเครื่อง ในด้านต่าง ๆ เช่น ภาพยนตร์ ละคร สื่อออนไลน์ การแสดงนาฏศิลป์สร้างสรรค์

5.1.5 ข้อมูลภาคสนาม ผู้วิจัยได้สำรวจข้อมูลภาคสนามด้วยการเข้าร่วมชมการแสดงผลงานสร้างสรรค์ทางด้านนาฏศิลป์ไทยแนวอนุรักษ์ เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลมาใช้ในการค้นหาทิศทางสำหรับการสร้างสรรค์ผลงานทางด้านนาฏศิลป์ของผู้วิจัย

5.1.6 เกณฑ์การสร้างมาตรฐานในการยกย่องบุคคลต้นแบบทางด้านนาฏศิลป์ โดยเกณฑ์การสร้างมาตรฐานฯ นี้ได้ดำเนินการในระหว่างประมาณปี พ.ศ. 2553-2555 ซึ่งประกอบด้วย 1) เป็นผู้มั่งคั่ง 2) เป็นศิลปิน 3) มีประสบการณ์ 4) เป็นผู้มีความสามารถหลากหลายแบบ เรียกว่าเป็นผู้มีความรู้ความสามารถเป็นพหุสูตรอบด้าน 5) มีความเป็นผู้นำ และเป็นผู้บุกเบิก 6) มีปรัชญาในการทำงาน 7) มีการสร้างสรรค์ 8) มีรสนิยม 9) มีการถ่ายทอดความรู้ 10) เป็นผู้หายาก 11) มีจรรยาบรรณและได้เพิ่มเติมอีก 1 ข้อ ตามความคิดเห็นของศาสตราจารย์ ดร.นราพงษ์ จรัสศรี คือ ความหลงใหล ซึ่งผู้วิจัยได้นำเกณฑ์ฯ ดังกล่าวมาใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัยเพื่อสร้างมาตรฐานผลงานวิจัยสร้างสรรค์ทางด้านนาฏศิลป์ในครั้งนี้

5.1.7 ประสบการณ์ส่วนตัวของผู้วิจัย ผู้วิจัยกำหนดการนำประสบการณ์ส่วนตัวของผู้วิจัยที่ผ่านมาในอดีตในฐานะผู้ออกแบบการแสดงนาฏศิลป์สร้างสรรค์ ผู้ช่วยผู้ออกแบบและในฐานะเป็นนักแสดงเองมาใช้เป็นเครื่องมือเพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินการวิจัยในครั้งนี้

5.2 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเองจากข้อมูลเชิงเอกสาร บทสัมภาษณ์แบบรายบุคคล บทสัมภาษณ์แบบกลุ่ม จากการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างและไม่มีโครงสร้าง สื่อสารสนเทศ ข้อมูลภาคสนาม การสังเกตการณ์ การสัมภาษณ์ และประสบการณ์ส่วนตัวจากผู้วิจัยเอง ซึ่งผู้วิจัยมีวิธีการในการวิเคราะห์ข้อมูลโดยแบ่งการวิเคราะห์เป็น 2 ส่วนดังนี้

5.2.1 ผู้วิจัยใช้วิธีการวิเคราะห์แบบการวิจัยเชิงคุณภาพ การสังเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา จากการรวบรวมข้อมูลเอกสารที่เกี่ยวข้อง เนื้อหา แนวคิดทฤษฎี ตลอดจนการลงภาคสนามหรือภาคปฏิบัติ

5.2.2 ผู้วิจัยนำวิธีการวิเคราะห์การสร้างสรรค์ผลงานทางด้านนาฏศิลป์ ซึ่งในแต่ละขั้นตอนของการสร้างสรรค์งานพิจารณาจากองค์ประกอบในการแสดงนาฏศิลป์อย่างเหมาะสม

6. ประโยชน์ของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งสร้างสรรค์ผลงานทางด้านนาฏศิลป์ไทยเพื่อค้นหารูปแบบและศึกษาแนวคิดหลังจากการสร้างสรรค์นาฏศิลป์ไทย ชุด สียะตราทรงเครื่อง โดยผู้วิจัยมุ่งหวังว่าผลงานการสร้างสรรค์จะมีประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับดังนี้

6.1 แนวความคิดที่ได้หลังการสร้างสรรค์งานด้านนาฏศิลป์ที่สะท้อนความสำคัญการสร้างสรรค์งานด้านนาฏศิลป์ไทยแนวอนุรักษ์ มีความงดงามตามองค์ประกอบการแสดงนาฏศิลป์ไทยและ ผู้ชมมีความตระหนักถึงความสำคัญของการแสดงละครใน เรื่อง อิเหนา พระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย ตอนโสกันต์สียะตรา อีกทั้งยังรวบรวมเป็นองค์ความรู้ทางวัฒนธรรมเรื่องพระราชนิพนธ์ที่ปัจจุบันไม่ได้ปรากฏ เผยแพร่สู่สายตาสาธารณชน

6.2 สามารถนำองค์ความรู้ไปใช้ในการเรียนการสอน การออกแบบตามองค์ประกอบการแสดง แก่นักศึกษาสาขาวิชานาฏศิลป์ไทย สาขาอื่นที่เกี่ยวข้องในสถาบันการศึกษา หน่วยงานราชการ รวมถึงบุคคลทั่วไปสามารถใช้เป็นรูปแบบและแนวคิดในการสร้างสรรค์นาฏศิลป์ที่เกี่ยวข้องกับการแสดงละคร ใน เรื่อง อิเหนา พระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย ตอนโสกันต์สียะตรา

7. ผลการวิจัย

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัย ผลการวิจัยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

7.1 รูปแบบการสร้างสรรค์นาฏศิลป์ไทย ชุด สียะตราทรงเครื่อง การค้นหารูปแบบการแสดง จากการออกแบบองค์ประกอบการแสดงทั้ง 7 ประการ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

7.1.1 การออกแบบบทรูปร่างการแสดง มีการเรียบเรียงและตัดต่อมาจากการแสดงละครในเรื่องอิเหนา พระราชนิพนธ์ ในพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย ตอนโสกันต์สียะตรา ในบทรูปร่างแสดง กล่าวถึงการอาบน้ำแต่งตัวเพื่อเข้าพระราชพิธีโสกันต์ ผู้วิจัยได้ออกแบบบทรูปร่างแสดง ลงสรงโทน ซึ่งเป็นการรำที่ใช้ประกอบกิริยาการอาบน้ำแต่งตัวที่มีบทขับร้องบรรยายถึงลักษณะการอาบน้ำและเครื่องแต่งกาย มีการแบ่งบทรูปร่างแสดงอย่างชัดเจน แบ่งการแต่งกายบทรูปร่างเป็น 3 ประเภท ได้แก่ ศิราภรณ์ พัสตราภรณ์ ภูมิพมภรณ์ เป็นการรำที่ใช้ประกอบกิริยาการอาบน้ำแต่งตัวที่มีบทขับร้องบรรยายถึงลักษณะการอาบน้ำ การประพรมเครื่องหอม และเครื่องแต่งกาย

-ปี่พาทย์ทำเพลงต้นเข้าม่าน-

-ร้องเพลงลงสรงโทน-

ชัดสี มลทิน วารินรด	นาดอกไม้ ไสสด สรงสนาน
ลูบไล้ เครื่องต้น สุกนธาร	อวลกลิ่น ปทุมมालย์ มาลี

-ร้องเพลงชมตลาด-

แล้วผจง ผัดพัคตร์ สดใส	นวลอำไพ เรืองรอง ผ่องศรี
ทรงสอด สนับเพลา เรืองรุจี	เชิงนาคี สีสุวรรณ บรรจง
ทรงภูษา พันขาว โขมพัศตร์	จิบจัด จับโจง ไวหางหงส์
ฉลององค์ สิงา งามยรรยง	ห้อยหน้าทรง กรูยกราย พรายดา
กรองพระศอ โอปอล้วน ถ้วนทุกเม็ด	หงส์คาบเพชร งามระยับ จับอัสสา
สังวาลแวว แก้ววาว พรราวโสภา	ทองกรกลาย ลายนาคา ค่าบุรี
รัตพระองค์ งามละออง ทองเนื้อเก้า	พาหุรัต พลอยเกลา แก้วสี
จ้ามรงค์ ลงยา ราชาวดี	ทรงพระเกี้ยว แก้วมณี พรณราย

- ร้อยร่ายใน -

งามองค์ เครื่องทรง ไส้กันต์ สียะตรา จรจรัส ผันผาย
หัตถา ถือตะบอง เพชรพราย นาดกราย ยิ่งที่ เกยสุวรรณ

- ปี่พาทย์ทำเพลงเสมอ -**- จบการแสดง -**

7.1.2 การคัดเลือกนักแสดง ผู้วิจัยได้คำนึงถึงทักษะและรูปร่างบุคลิกหน้าตาของนักแสดงที่รับบทสียะตราเป็นประเด็นสำคัญ ซึ่งผู้วิจัยได้คัดเลือกนักแสดงที่มีทักษะพื้นฐานทางด้านนาฏศิลป์ไทย (ละครพระ) รูปร่างเล็กท่าทางบุคลิกเป็นเด็กวัยประมาณ 15 ปี เนื่องจากผู้ที่เข้าพระราชพิธีโสกันต์มักจะมีอายุประมาณ 15 ปี ทักษะของนักแสดงที่จะส่งผลต่อการออกแบบลีลานาฏศิลป์ไทย การรำลงสรองนอกจากจะพิจารณารูปร่างท่าทางบุคลิกแล้ว มือและเท้าที่มีความสมส่วน ยังต้องพิจารณาความสง่างามของกระบวนท่ารำ ผู้ที่แสดงต้องมีทักษะพื้นฐานการรำที่ดีผ่านการฝึกหัดเบื้องต้นทางด้านนาฏศิลป์ไทยตามขั้นตอนการคัดเลือกนักแสดงมีความสำคัญต่อการแสดงนาฏศิลป์ไทย ทั้งนี้เพราะนักแสดงจะเป็นผู้ถ่ายทอดการสื่อสารที่ศิลปินผู้สร้างงานต้องการจะสื่อสารประเด็นต่าง ๆ สู่ผู้ชม ดังนั้นการคัดเลือกนักแสดงจึงต้องมีหลักเกณฑ์ที่เหมาะสม สอดคล้องกับการแสดงนั้น ๆ และการคัดเลือกนักแสดงที่มีทักษะนาฏศิลป์ไทยให้ตรงกับวัตถุประสงค์ในการสร้างงานของผู้ออกแบบผลงาน

7.1.3 การออกแบบลีลานาฏศิลป์ เพลงหน้าพาทย์ เพลงต้นเข้าม่านและเพลงเสมอใช้ท่ารำที่มีมาจากตามแบบแผนเดิม ส่วนในบทร้องให้ความสำคัญการออกแบบลีลานาฏศิลป์ไทย ซึ่งมีลักษณะเป็นการรำตีบทตามคำร้องท่าทางตามความหมายของบทร้อง ซึ่งมักจะต้องมีการแปลความหมายของบทร้องก่อนแล้วเลือกสรรหรือประดิษฐ์ท่ารำให้ตรงกับความหมายนั้น ๆ เพื่อสื่อออกมาให้ผู้ชมเข้าใจ ผู้วิจัยได้ออกแบบท่ารำที่เกิดจากการประดิษฐ์ท่ารำขึ้นมาใหม่และการใช้ท่ารำเดิมที่มีอยู่ในเพลงช้า เพลงเร็ว และแม่บทใหญ่ โดยท่ารำที่ใช้แทนเครื่องแต่งกายในที่นี้จะเรียกว่าท่ารำหลัก ส่วนท่ารำที่ใช้ขยายคุณลักษณะของเครื่องแต่งกายในที่นี้จะเรียกว่ารำขยาย และท่ารำที่ใช้เชื่อมระหว่างท่ารำหลักและท่ารำขยายเรียกว่าท่าเชื่อม

7.1.4 การออกแบบเครื่องแต่งกาย ผู้วิจัยออกแบบจากพื้นฐานเครื่องแต่งกายยืนเครื่องตัวพระขอล่าวถึงแต่ตัวละครหลัก คือ สียะตรา เพียงตัวละครเดียวเท่านั้น ซึ่งออกแบบและสร้างสรรค์ขึ้นใหม่โดยได้รับแรงบันดาลใจจากเครื่องแต่งกายในพระราชพิธีโสกันต์ ขอยกตัวอย่าง เช่น มงคล่องที่ทำจากฝ้ายประดับด้วยเพชร การสรองน้ำในพระราชพิธีโสกันต์จะสวมใส่มงคล่องที่ทำด้วยฝ้าย 108 เส้นประดับด้วยเพชร พระนพบุปผหงส์คาบหยาดเพชร ประดับที่ไหล่ทั้ง 2 ข้างเชื่อมต่อด้วยสังวาลคล้องสะพายแล่งเพื่อแสดงถึงพระมหากรุณาธิคุณ ปรากฏดังข้อความ “สมเด็จพระพันปีแห่งพระราชทานเสร็จดังนี้เป็นต้นบนพระอังสาของเจ้านายที่จะโสกันต์นั้นจะประดับตัวหงส์ตัวน้อยคาบเพชรรูปหยดน้ำแววจับตาเป็นเครื่องหมายแห่งพระมหากรุณาธิคุณ” (ธงทอง จันทรางศุ, 2550, น.122) ออกแบบเครื่องแต่งกายโดยใช้สีขาวเป็นหลัก

ปรากฏในหนังสือ ธรรมเนียมพระบรมศพ และพระศพเจ้านาย กล่าวว่า “ในอดีตเมื่อมีงานพระบรมศพ หรือพระศพของเจ้านายจะมีการไว้ทุกข์โดยหลักอยู่ 2 วิธี คือ สีของเครื่องแต่งกาย และการโกนผม เรื่องของการใช้สีมีธรรมเนียมระบุถึงสีที่แสดงสถานภาพระหว่างผู้ตายและผู้ที่ยังอยู่ คือ สีดำใช้สำหรับผู้ใหญ่หรือผู้ที่มีอายุแก่กว่าผู้ตาย สีขาวสำหรับผู้เยาว์หรืออ่อนกว่าผู้ตาย สีม่วงหรือสีน้ำเงินสำหรับผู้ที่มีได้เป็นญาติเกี่ยวข้องกับผู้ตายแต่ประการใด” (นนทพร อยู่มั่งมี, 2551, น. 77)

ภาพที่ 1 ภาพพระเจ้าบรมวงศ์เธอ พระองค์เจ้าหญิงอดิศัยสุริยาภาแต่งพระองค์ในพระราชพิธีเสกาคันต์ (กรมธนารักษ์, 2557, น. 16)

ภาพที่ 2 ภาพเครื่องแต่งกายการสร้างสรรค์นาฏศิลป์ไทย ชุด สียะตราทรงเครื่อง ตัวละครสียะตรา
(พรรณพัชร วิชาวาสดี, ประเทศไทย, 2565)

7.1.5 การออกแบบอุปกรณ์ประกอบการแสดง ผู้วิจัยออกแบบอุปกรณ์ประกอบการแสดงจากขั้นตอนของการรำลงสรงโชน ซึ่งในการรำลงสรงโชนจะแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน 1) การลงสรง ผู้วิจัยศึกษาขั้นตอนการลงสรงโดยวิธีใช้ขันตักอาบ ซึ่งวิธีการอาบน้ำปรากฏในบทการแสดงว่า “ขัตสี มลทิน วารินรด” ฉะนั้นในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยจึงออกแบบอุปกรณ์ประกอบการแสดงโดยให้ตัวละครสียะตราอาบน้ำในลักษณะการนั่งอาบ โดยมีภาชนะที่กักเก็บน้ำ คือ ขันสาคร 2) การทรงสุคนธ์ การทรงสุคนธ์จะต้องใช้คันท้องตั้งประกอบอยู่บนเตียง และพานพระสำอางประกอบด้วยผอบใส่แป้งและขวดน้ำหอม เพื่อให้ตัวละครนั่งร่ำทำบทในการประพรมเครื่องหอม พานพระสำอางนี้ตั้งประกอบอยู่บนเตียงทางด้านซ้ายของผู้แสดงเป็นอุปกรณ์ที่อยู่ติดกับ โถพระสุคนธ์ (ขวดน้ำหอม) ผอบ โถกระแจ และคันท้อง (กระจกเงา) 3) การทรงเครื่อง จะมีอุปกรณ์ประกอบในการแสดงชุดนี้ คือ ตะบองเพชร ซึ่งมีความเชื่อว่าเป็นอาวุธของท้าวมะสุวรรณ ในพระราชพิธีโสกันต์ใช้เป็นเครื่องรางสำหรับป้องกันภัยอันตรายจากภูติผีและภัยอันตรายต่าง ๆ

ภาพที่ 3 ภาพอุปกรณ์ประกอบการแสดง ตะบองเพชร
(พรรณพัชร วิชาสวัสดิ์, ประเทศไทย, 2565)

นอกจากนี้ยังมีอุปกรณ์ประกอบการแสดง คือ กริช ในการแสดงนี้ใช้เป็นสัญลักษณ์ว่าตัวละครอยู่ในวงศ์กษัตริย์ ฉะนั้นในการออกแบบอุปกรณ์ประกอบการแสดงตัวละครจึงจำเป็นต้องเห็นบกริชดังปรากฏอยู่บทละคร เรื่อง อิเหนา พระราชนิพนธ์ ในพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย

องค์อัญมณีแห้ววราฤทธิ์	เสกสร้างนฤมิตรกริชให้
วางลงข้างองค์พระदनัย	จารึกนามนั้นใสในกริชมา
ซื้อระเด่นสียะตราหนึ่งหัต	สีบวงศ์พงศ์กษัตริย์อสุหยา
พระชนกชนนีก็ปรีดา	เสนหาดังดวงฤทัย

(พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย, 2464)

6) การออกแบบดนตรีประกอบการแสดง ใช้วงปี่พาทย์มโหรีแบ่งออกเป็น 5 ช่วง คือ

- 1) ช่วงรำออก บรรจุด้วยเพลงต้นเข้ามา นอบายถึงสถานที่ดำเนินในวังกำลังจะเดินทางไปลงสร
- 2) ช่วงลงสร ผู้วิจัยออกแบบการบรรจุการร้องเพลงลงสรโทน เนื่องจากเป็นเพลงขับร้องที่มีหน้าทับกลองแขกตีประกอบจังหวะ เมื่อนำไปใช้ในการแสดงจึงจำเป็นต้องใช้ลิลาท่ารำด้วยการเล่นเท้าเพื่อให้เข้ากับจังหวะกลองแขก
- 3) ช่วงแต่งพระพักตร์ นิยมบรรจุด้วยเพลงร้องเดียวกับเพลงที่บรรจุอยู่ในช่วงลงสร เพราะเป็นเหตุการณ์ที่ต่อเนื่องกัน บรรจุเพลงร้องชมตลาดร้องอัตร่าจังหวะสองชั้นที่มีทำนองไพเราะอ่อนหวานเหมาะสมกับบทการแสดง กล่าวถึงบทบาทและกิริยาอันเข้มข้อยของละครสียะตรา ซึ่งยังเป็นเด็กและกำลังจะก้าวเข้าสู่ผู้ใหญ่เมื่อเข้าพระราชพิธีโสกันต์
- 4) ช่วงทรงเครื่อง บรรจุด้วยการร้องลงสรตามจารีตการบรรจุเพลงรำลงสรทรงเครื่องของตัวพระที่มีมาแต่โบราณสมัย
- 5) ช่วงเดินทางไปยังที่หมาย เป็นช่วงสุดท้ายของการแสดงเพื่อให้ตัวละครได้รำเข้าโรง บรรจุด้วยการร้องร่ำรำเพื่อให้ตัวละครได้รำจากเวทีบนลงมาด้านหน้า

จากนั้นจึงต่อด้วยการบรรจเพลงบรรเลงเพลงหน้าพาทย์เสมอ เพื่อให้ตัวละครได้รำเข้าโรงและแสดงให้เห็นถึงกิริยาการเดินทางออกจากสถานที่ลงทรงเครื่องไปยังสถานที่หมาย ทั้งนี้ต้องพิจารณาการบรรจเพลงให้มีความสอดคล้องเหมาะสมกับฐานันดรศักดิ์ของตัวละคร เหตุการณ์ต่าง ๆ และสถานที่ที่เกิดขึ้นในการแสดง รวมถึงจังหวะสำเนียงของเพลง ให้มีความสอดคล้องกลมกลืนกันระหว่างการเรียงร้อยเพลงต่าง ๆ ที่ใช้บรรจอยู่ในการแสดงแต่ละชุดอีกด้วย

7.1.7 การออกแบบพื้นที่การแสดง ผู้วิจัยได้พิจารณาถึงพื้นที่เวทีในการแสดง เพื่อเป็นการกำหนดทิศทางการเข้าและออกจากพื้นที่เวที ผู้วิจัยจึงขอล้างถึงทฤษฎีพื้นที่ 9 ส่วน โดยในการแสดงนี้ได้ใช้พื้นที่ 3 ส่วนแบ่งตามขั้นตอนการแสดงกระบวนการรำลงทรง 1) การลงทรง ขั้นตอนนี้จะเป็นการอาบน้ำปรากฏในบทการแสดงว่า “ขัดสี มลทิน วารินรด น้ำดอกไม้ ไสสลด สรงสนาน ลูบไล้ เครื่องต้น สุนธรา อวลกลิ่น ปทุมมาลย์ มาลี” ฉะนั้น ในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยจึงออกแบบให้ตัวละครสียะตราอาบน้ำในลักษณะการนั่งอาบอยู่ในตำแหน่ง เซ็นเตอร์สเตจ ไรท์ (Center Stage Right) 2) การทรงสุคนธ์ การทรงสุคนธ์นักแสดงจะต้องทำบทยูบคนเดียวเพื่อประพรมเครื่องหอม ฉะนั้นในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยจึงออกแบบให้ตัวละครสียะตรานั่งอยู่บนเตียงในตำแหน่ง อัปสเตจ เซ็นเตอร์ (Upstage Center) แล้วลงจากเตียงมาอยู่ในตำแหน่ง เซ็นเตอร์สเตจ เซ็นเตอร์ (Center Stage Center) 3) การทรงเครื่อง การทรงเครื่องเป็นบทที่แสดงถึงการแต่งตัวของตัวละครสียะตราผู้แสดงอยู่ในตำแหน่ง เซ็นเตอร์สเตจ เซ็นเตอร์ (Center Stage Center) และมีการเดินขึ้นหน้าและลงหลังเล็กน้อยบริเวณตำแหน่ง ดาวน์สเตจ เซ็นเตอร์ (Downstage Center) เนื่องจากบริเวณกลางเวทีเป็นจุดรวมสายตาของผู้ชมทำให้ผู้ชมสนใจและมองมาที่จุดเดียวเป็นการดึงดูดความสนใจโดยใช้พื้นที่ของเวทีกำหนด

7.2 แนวคิดที่ได้หลังจากการสร้างสครีนนาฏศิลป์ไทย ชุด สียะตราทรงเครื่อง

7.2.1 การคำนึงถึงการสื่อสารกับคนในสังคม การสื่อสารเป็นสิ่งสำคัญประการหนึ่ง เพราะการแสดงทั้งหลายที่สร้างสรรค์ขึ้นก็เพื่อต้องการให้ได้รับการตอบรับจากผู้ชมไม่ว่าทางใดทางหนึ่ง หากแต่ต้องการทำให้ผู้ชมมีอารมณ์ร่วมไปกับชิ้นงาน การออกแบบเครื่องแต่งกายสียะตราเป็นการให้ข้อมูลเชิงประวัติศาสตร์ในพระราชพิธีโสกันต์มีความสำคัญอย่างยิ่งกับเจ้านายในสมัยก่อน เป็นการก้าวข้ามผ่านจากชีวิตวัยเด็กเพื่อที่จะนำไปสู่ความเป็นผู้ใหญ่ ซึ่งปัจจุบันไม่มีการตั้งพระราชพิธีโสกันต์ให้เห็นแล้ว ซึ่งสอดคล้องกับการแต่งกายละครในเรื่อง อิเหนา ตอนตัดดอกไม้ แสดงงาน 96 ปี หม่อมอาจารย์ ณ โรงละครแห่งชาติ เมื่อวันที่ 26 ธันวาคม 2542 “การแต่งกายเลียนแบบมาจากเครื่องทรงของกษัตริย์ ซึ่งแต่เดิมมีพระราชกำหนดในสมัยรัชกาลที่ 1 ต่อมาในรัชกาลหลังมิได้ห้ามปรามการแต่งกายของตัวละครจึงมีเครื่องที่เป็นสิ่งห้ามของในพระราชกำหนด”

ภาพที่ 4 ภาพการออกแบบเครื่องแต่งกายปรากฏในแนวคิดการคำนึงถึงการสื่อสารกับคนในสังคมให้ข้อมูลเชิงประวัติศาสตร์ในพระราชพิธีโสกันต์ (พรรณพชร วิชาสวัสดิ์, ประเทศไทย, 2565)

7.2.2 การคำนึงถึงความคิดสร้างสรรค์ในงานนาฏศิลป์ไทย ดังปรากฏในด้านการออกแบบบทบาทการแสดงมีการเรียบเรียงและตัดต่อบทมาจากการแสดงละครใน เรื่อง อิเหนา พระราชนิพนธ์ ในพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย ตอนโสกันต์สียะตรา โดยนำมาประพันธ์บทใหม่ตามฉันทลักษณ์กลอนบทละคร ยังไม่เคยปรากฏบทบาทการแสดงที่กล่าวถึงการแต่งตัวเพื่อไปพระราชพิธีโสกันต์มาก่อน

7.2.3 การคำนึงถึงการใช้สัญลักษณ์ในการสร้างสรรค์นาฏศิลป์ไทย ด้านการออกแบบอุปกรณ์ประกอบการแสดง ซึ่งกระบวนการลงสรขึ้นตอนที่ 3 ของการแสดง คือ การทรงเครื่อง การทรงเครื่องจะเป็นกระบวนการสุดท้ายมีอุปกรณ์ประกอบการรำ คือ ตะบองเพชร ซึ่งเชื่อว่าเป็นอาวุธของท้าวเวชสุวรรณ ในพระราชพิธีโสกันต์ ถือว่าใช้เป็นเครื่องรางสำหรับป้องกันภัยอันตรายจากภูติผีและภัยอันตรายต่าง ๆ ดังนั้นผู้วิจัยจึงนำตะบองเพชรมาใช้เป็นสัญลักษณ์ เพื่ออธิบายว่าตัวละครสียะตรากำลังจะเข้าพิธีสำคัญ คือ พระราชพิธีโสกันต์ โบราณสมัยเชื่อว่าผู้ที่เข้าพิธีสำคัญจะเนื้อหอม ภูติผีปีศาจจะมาพาตัวไปหรืออาจจะได้รับอันตรายก่อนเข้าพิธี จึงใช้ตะบองเพชรเป็นสัญลักษณ์เครื่องรางป้องกันอันตรายต่าง ๆ

8. การสรุปผลและอภิปรายผล

ผู้วิจัยพบความเป็นเอกภาพ (Unity) ขององค์ประกอบการแสดงทั้ง 7 ด้าน ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของการแสดงมีลักษณะเชื่อมโยงทุกองค์ประกอบการแสดงมีรูปแบบเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ความสัมพันธ์ระหว่างนักแสดงกับอุปกรณ์การแสดงประกอบการแสดงมีความเชื่อมโยงให้เห็นถึงเรื่องราวได้อย่างชัดเจนสอดคล้องกับ “บทการแสดงที่ดีจำเป็นต้องมีการเสนอบางสิ่งบางอย่างที่มุ่งไปในทิศทางเดียวกัน หรือมีบางสิ่งที่ยังเข้าไว้ด้วยกันเพื่อให้ความหมายของเรื่องเป็นที่เข้าใจแก่ผู้ชม” (นพมาส แวหงส์, 2558, น. 10)

8.1 รูปแบบการสร้างสรรค่านาฏศิลป์ไทย ชุด สียะตราทรงเครื่อง

8.1.1 การออกแบบบทการแสดง บทการแสดงการรำบทลงทรง ซึ่งจากความหลงใหลในการรำลงทรงสู่การออกแบบบทการแสดง จึงสอดคล้องกับเกณฑ์การสร้างมาตรฐานฯ ด้านความหลงใหล เนื่องจากบทการแสดงที่เกี่ยวกับการร้องบรรยายถึงลักษณะการอาบน้ำและการแต่งกาย ในการแสดงละครในเรื่อง อิเหนา พระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย ตอนโสกันต์สียะตรา ไม่ปรากฏการแต่งกายของสียะตราเพื่อเดินทางไปพระราชพิธีโสกันต์ ผู้วิจัยตัดต่อบทละครและประพันธ์บทขึ้นใหม่เพื่อสอดคล้องกับการเที่ยวที่ใช้ตัวละครหลักเพียงตัวเดียว

8.1.2 การคัดเลือกนักแสดง ผู้วิจัยได้พิจารณาถึงประสบการณ์ทางด้านการแสดงนาฏศิลป์ไทยของผู้แสดง พิจารณาคัดเลือกนักแสดงหญิง (ละครพระ) รวมทั้งประสบการณ์จากการทำงานกับนักแสดงและการสอนนาฏศิลป์ไทยเป็นหลัก การคัดเลือกนักแสดงของงานสร้างสรรค์ในครั้งนี้มีคุณสมบัติทางด้านการมีประสบการณ์ และคัดเลือกนักแสดงหญิงตามแบบแผนละครใน จึงตรงกับด้านจรรยาบรรณตามเกณฑ์การสร้างมาตรฐานฯ

8.1.3 การออกแบบลีลานาฏศิลป์ ผู้วิจัยได้นำประสบการณ์ทางด้านนาฏศิลป์ไทยทั้งในฐานะนักแสดง และผู้สร้างสรรค์งานทางด้านนาฏศิลป์ไทยมาเป็นเครื่องมือในการออกแบบลีลานาฏศิลป์ไทยในครั้งนี้ เพื่อนำไปสู่ความรู้ความเข้าใจในการสร้างสรรค์ผลงานให้มีคุณภาพตามความเชี่ยวชาญของผู้วิจัย ต้องมีทักษะพื้นฐานการรำที่ดีผ่านการฝึกหัดเบื้องต้นทางด้านนาฏศิลป์ไทย จึงมีความสอดคล้องกับเกณฑ์การสร้างมาตรฐานฯ ทางด้านการมีประสบการณ์ของผู้วิจัย ตามเกณฑ์การสร้างมาตรฐานฯ ด้านการมีประสบการณ์

8.1.4 การออกแบบเครื่องแต่งกาย ผู้วิจัยได้ออกแบบเครื่องแต่งกาย จากประสบการณ์ทางด้านการแสดงนาฏศิลป์ไทย ออกแบบการแต่งกายแบบยืนเครื่อง ซึ่งเครื่องแต่งกายเลียนแบบมาจากเครื่องทรงของเจ้านายชั้นสูงในพระราชพิธีโสกันต์ ซึ่งการออกแบบเครื่องแต่งกายในครั้งนี้ได้สะท้อนถึงรสนิยมของผู้วิจัย ในด้านรสนิยมและจรรยาบรรณตามเกณฑ์การสร้างมาตรฐานฯ

8.1.5 การออกแบบอุปกรณ์ประกอบการแสดง อุปกรณ์ประกอบในการแสดงชุดนี้ คือ ตะบองเพชร เมื่อศึกษาดูแล้วพบว่าไม่เคยปรากฏในงานสร้างสรรค์ทางด้านนาฏศิลป์มาก่อนแต่ผู้วิจัยได้นำมาใช้ในการแสดงครั้งนี้ จึงสรุปได้ว่าการออกแบบอุปกรณ์ประกอบการแสดงในครั้งนี้มีความสอดคล้องกับเกณฑ์การสร้าง

มาตรฐานในการยกย่องบุคคลต้นแบบทางด้านนาฏศิลป์ ด้านความคิดสร้างสรรค์ ผู้นำและผู้บุกเบิก และด้านจรรยาบรรณ

8.1.6 การออกแบบดนตรีประกอบการแสดง ใช้วงปี่พาทย์ไม้นวม การร้องลงสรตามจารีต การบรรจุเพลงร่ำลงสรทรวงเครื่องของตัวพระที่มีมาแต่โบราณสมัย สอดคล้องกับอำมรงค์ บุญราช กล่าวว่า “หากสถานการณ์ที่นั้นอยู่บนสวรรค์หรือตำหนักในวังนิยมบรรจุด้วยเพลงต้นเข้ามานหรือเพลงเสมอ” (อำมรงค์ บุญราช, การสื่อสารส่วนบุคคล, 26 กันยายน 2563) การบรรจุเพลงบรรเลงที่เป็นเพลงหน้าพาทย์ ประกอบพิธีการไปมาตามฐานันดรศักดิ์ของตัวละคร ซึ่งเป็นจารีตในการออกแบบดนตรีประกอบการแสดง จึงเป็นไปตามเกณฑ์การสร้างมาตรฐานฯ ด้านจรรยาบรรณ

8.1.7 การออกแบบพื้นที่แสดง ผู้วิจัยได้นำประสบการณ์ทางด้านการแสดงของผู้วิจัยมาร่วม ออกแบบพื้นที่การแสดงในครั้งนี้ โดยผู้วิจัยได้พิจารณาถึงประสบการณ์ทางด้านการแสดงจึงส่งผลให้ผู้วิจัย ออกแบบพื้นที่การแสดงออกเป็น 3 ส่วน จากประสบการณ์ของผู้วิจัยจึงมีความสำคัญต่อการออกแบบพื้นที่ การแสดงให้มีความสมดุลในการจัดวางองค์ประกอบภาพของการแสดง ดังนั้นจึงได้สอดคล้องกับเกณฑ์ การสร้างมาตรฐานฯ ทางด้านการมีประสบการณ์

8.2 แนวคิดที่ได้หลังจากการสร้างสรรคานาฏศิลป์ไทย ชุด สียะตราทรวงเครื่อง ผู้วิจัยนำแนวคิด ที่ได้หลังจากการสร้างสรรคผลงานมาอภิปรายผลผ่านองค์ประกอบการแสดงทางด้านต่าง ๆ ทั้ง 7 องค์ประกอบ การแสดง รายละเอียดดังต่อไปนี้

8.2.1 การคำนึงถึงการสื่อสารกับคนในสังคม ในการสร้างสรรค์ผลงานในครั้งนี้ ได้ปรากฏผ่าน องค์ประกอบทางด้านการออกแบบบทการแสดง โดยได้นำความสำคัญของพระราชพิธีโสกันต์ที่ปัจจุบันมิได้ ปรากฏการประกอบพิธีนี้แล้ว สะท้อนให้เห็นถึงการแต่งกายของตัวละครสียะตราเพื่อไปเข้าพระราชพิธีโสกันต์ มาบรรจุในบทการแสดงผ่านการแสดง เพื่อสื่อสารกับคนในสังคมเรื่องการแต่งกายและความสำคัญใน พระราชพิธีโสกันต์ทำให้เกิดความน่าสนใจโดยใช้ผลงานทางด้านนาฏศิลป์ไทยสื่อสารกับคนในสังคม

8.2.2 การคำนึงถึงความคิดสร้างสรรค์ในงานนาฏศิลป์ไทย ผู้วิจัยออกแบบเครื่องแต่งกาย จากพระราชพิธีโสกันต์แบบยืนเครื่อง โดยสร้างสรรค์ให้ตัวละครสียะตราใส่พระเกี้ยวยอด มงคล่ยนที่ประดับ ด้วยเพชร หงส์คาบหยาดเพชร และใส่ถุงน่องสีขาว ตามแบบแผนเครื่องแต่งกายในพระราชพิธีโสกันต์ แต่ยังไม่เคยมีผู้ใดเคยยกมาสร้างสรรค์เป็นการแสดงรูปแบบนาฏศิลป์ไทยอนุรักษ์มาก่อน ซึ่งสะท้อนให้เห็น ถึงความคิดสร้างสรรค์

8.2.3 การคำนึงถึงการใช้สัญลักษณ์ในการสร้างสรรค์นาฏศิลป์ไทยปรากฏอย่างชัดเจนผ่าน องค์ประกอบทางด้านการออกแบบดนตรีประกอบการแสดง บรรจุเพลงหน้าพาทย์ต้นเข้ามานและเพลงเสมอ หมายถึง การเครื่องบ่งบอกกิริยา การกระทำของตัวละคร และการใช้เพลงให้มีความสอดคล้องเหมาะสม กับฐานันดรศักดิ์ของตัวละครด้านการออกแบบดนตรีประกอบการแสดง ตัวละครสียะตราเน้นบทกริข เพื่อ แสดงถึงฐานะอยู่ในวงศ์กษัตริย์

9. ข้อเสนอแนะ

ผลงานการสร้างสรรคานาฏศิลป์ไทยครั้งนี้สามารถเป็นแนวทางให้กับผู้ที่สนใจประเด็นที่เกี่ยวข้องกับพระราชพิธีโสกันต์ บทละครในเรื่อง อิเหนา พระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย สามารถนำไปเป็นแนวทางสร้างสรรค์ผลงานที่มีรูปแบบอื่น ๆ โดยในการสร้างสรรคงานแนวอนุรักษ์มีความจำเป็นอย่างยิ่งถึงจารีตเป็นสำคัญ

10. กิตติกรรมประกาศ

ขอกราบขอบพระคุณครูบาอาจารย์ที่คอยประสิทธิ์ประสาทความรู้ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่าน ดังรายนามที่ปรากฏในงานวิจัยฉบับนี้ สำหรับการสละเวลาอันมีค่าในการให้ข้อมูลอันเป็นประโยชน์กับผู้วิจัยเสมอมา จนทำให้ผู้วิจัยเกิดความรู้และสามารถพัฒนางานวิจัยฉบับนี้ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้วิจัยจะนำความรู้ที่ได้ไปต่อยอดสร้างสรรค์และถ่ายทอดองค์ความรู้ในโอกาสต่อไป

11. รายการอ้างอิง

กรมธนารักษ์. (2557). *ทรัพย์สินมีค่าของแผ่นดินในพระราชพิธีโสกันต์*. กรุงเทพมหานคร: นพบุรีการพิมพ์.
 ธงทอง จันทรางศุ. (2550). *ในกำแพงแก้ว*. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพมหานคร: เอส.ซี.พรีนซ์แอนด์แพค.
 นนทพร อยู่มั่งมี. (2551). *ธรรมเนียมพระบรมศพพระศพเจ้านาย*. กรุงเทพมหานคร: มติชน.
 นพมาศ แววงษ์. (2558). *ปริทัศน์ศิลปะการละคร*. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
 พระพุทธเลิศหล้านภาลัย, พระบาทสมเด็จพระ. (2464). *บทละครเรื่องอิเหนา พระราชนิพนธ์ ในพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย*. กรุงเทพมหานคร: ศิลปาบรรณาการ.